

Savruhanlar

Yüksel Pazarkaya

CEP
TE
KİTAP
LAR

BİR

“Ağlayan deve gibiyim” düşüncesi geçti kafasından.

Ağlayan deve...

Deve ilk doğumunu yapmıştı. Uzun ve sancılı doğum yüzünden, yavruyu benimsemek istememişti. Onunla ana olarak hiç ilgilenmemiş, yavru süt emmek için ananın altına dalınca, ya kaçmış, ya onu iteklemişti. Yavru sanki zorla ananın gövdesine girmiş, onu acılar içinde bırakmış, ona işkenceler çektirmiş bir kaya parçasıydı. Ama ayakları üstünde duran, yürüyen, anaç deveye sürtünen, altına dalarak süt emmek isteyen, sevgi, şefkat, sıcaklık arayan bir kaya parçası.

Yavru, serpilemiyor, gittikçe güçsüzleşiyor, gündün güne büyüyecek yerde, sanki daha da küçülüyordu.

Moğol yaylalarında devenin sahibi göçerler, ne yapacaklarını bilemiyorlar, anayı tutup yavruyu yanına getiriyorlar, ama ana yavruyu tepiyor, bir türlü emzirmeyi istemiyordu. Göçerlerin bütün bildikleri, bütün sanatları tükenmiş, anayla yavruyu barıştırmaya çare bulamamışlardı.

Sonunda akıllarına kasabadaki kemancı geldi. Orada müzik öğretmeniydi. Göçerler, tüyü bitmemiş iki oğullarını bir deveye bindirip kasabaya gönderdiler. Oğlanlar, kemancıyı okulda bulup sorunu anlattılar, bozkır yaylasına çağırdılar.

Kemancı, kemanını alıp motosikletine atladı ve çadırın yanına ulaştı. Kemanın yürek sızlatan inlemelerini ve gelinin içli sesiyle söylediği dokunaklı ezgiyi sakince dinleyen deve-

nin gözlerinden yaş damlamaya başladı. Anaç devenin yüreği yufkalaştı; yavru, altına sığınca, artık tepki vermiyordu. Bıraktı, yavru keyifle memeyi emmeye başladı. Ana ile yavru buluştu, kaynaştı. Develer sarılmayı bilselerdi, anaç deve yavrusunu neredeyse dört koluyla sarıp sarmalayacaktı.

Yanlarında çalıştığı doktor karı-koca, *Ağlayan Deve* filmi küçük bir sinema salonunda izlemiş, deveyle birlikte ağlamışlardı. Mutlaka bir kez daha görmek istiyorlardı.

Doktor Hanım, “Meryem, seni sinemaya götürmek istiyoruz” deyince, elindeki elektrik süpürgesiyle donakaldı. Kulaklarına inanamadı. Ayağıyla aygıtı susturan düğmeye bastı. Bu işi bir sanat gibi yapıyordu. Durdu. Başı Doktor Hanım’a dönük, dili tutulmuş gibiydi.

“Sinemaya” dedi Doktor Hanım. “Biz gördük, çok güzel bir film. Bir daha görmek istiyoruz. Sen de gel, çok seveceksin.”

Dili bir süre çözülmedi. İlk kez böyle bir davet alıyordu. Sonunda, “Siz bilirsiniz” dedi, kendinden ve dilinden utanırcasına.

Öğretmen okulunda bir salonda gösterilen filmleri hatırlıyordu, ama bir sinema havası yoktu o salonda. Ankara günlerinde sinemaya para verecek durumda değildi.

“Siz” sözünü ise bu eve geldikten sonra öğrenmişti. Doktor Hanım öğretmişti, ama bir şey söyleyerek değil. O, “sen” dedikçe, kirpiklerinin altından boz bir bakış gelip gözüne dokunurdu. Acıtmazdı ama okşamazdı da. Huzursuz ederdi.

Aslında “siz” demeyi bilmediğinden değil, Mazlum’la yaşamının korkunç sonuçlarından biri olmuştu, insanlarla konuşurken, “sen” demek. Sanki bütün kimliğini, kişiliğini Mazlum’un kabalığı yutup eritmişti.

Bir gün Doktor Hanım’a bir şey söylemesi gerekince, “siz”

sözü çıktı dudakları arasından. Tiz bir “siz”. Dudaklarının, sinema oyuncularının dudakları gibi güzelleştiğini hissetti.

Doktor Hanım, beklemediği bir anda, herkesten gizli bir iş görürken yakalanmış gibi kalakaldı. Sonra bütün bedenine yayılan tatlı bir gevşeme hissetti. Meryem’e sevecen gülümse-di. Bu boz bakış değil, meneviş bir gülüştü, ısı dalgası hâlinde Meryem’in yüzünü okşuyordu.

İlk kez “siz” dediğinde henüz yeniydi Doktor Hanım’ın hizmetinde. Mazlum zorbalıkla engellediği için, Almanca kur-suna, ardından akşam okuluna başlayamamıştı. Doktor Ha-nım, onda heves ve yetenek gördükten sonra, bu olanakları sağlayacaktı.

Sinemaya bir Pazar günü gittiler. Doktor Hanım ile Doktor Bey, genellikle çalışmıyorlardı Pazar günleri. Ama nöbet sırası kendilerine geldiği zaman, bayram seyran yoktu onlar için.

Sinema, Köln’de küçük bir salondtu. Daha sonraları şehir-de çeşitli büyüklükte salonların bulunduğu bir sinema sarayı-nın olduğunu da görecek-ti. Sinema sarayının içinde, sinema salonlarının dışında, lokantaların, barların, kafelerin ve başka mağazaların bulunduğunu görüp bu dev bir cam kafese ben-zeyen dünyada gördüklerini ağzı açık, gözleri aval aval sey-redecekti. Hele insan kalabalığı karşısında hayreti algısızlığa kayıp donacaktı.

Almanya’ya geldiğinden beri hiç bu kadar çok insanı bir arada görmemişti. Alışverişe çıktığı haftalık pazar bile, bu ka-dar çok kişiyle dolu olmuyordu. Ancak televizyonda izleyebil-diği bazı kalabalık yerler böyleydi.

Doktor Hanım ile Doktor Bey’in, onu ilk kez götürdükleri sinema ufak bir salon olmaktan öteye, neredeyse boştu. Kol-tuklara serpişmiş seyircileri saysa, iki elinin parmakları buna

rahat yeterdi. Doktor Bey'in eşine, "Belgesel" diye alçak sesle söylediği söz, sanki salonun küçüklüğünü ve seyircinin azlığını açıklıyordu. Ama Meryem bunun ayırında olamazdı o gün. Almanya'da ilk kez bir sinemadaydı. Elbette çok işitmişti ama bir götürten olmamıştı.

Perde, evdeki televizyon ekranı yanında kocaman bir şeydi. Seyirciler de hiç bilmediği, kadınlı erkekli kişilerdi. Bir şey hemen dikkatini çekti. Hepsi gençti. Kendisi gibi. Ve Doktor Hanım'ın giydirmesiyle, dış görünümü de diğer seyircilerin yanında göze batmıyordu. Oysa, Doktor Hanım'ın yanına gelmeden önce, bir başka türlüydü üstü başı. Mazlum, onunla birlikte çıkarken, başını örtmesini istiyor, giyimine kuşamına karışıyordu. Köln'ün bu çok Türk'lü kenar semtinde bile, yabancı bakışları üzerlerine çekmeye yetiyordu.

Ağlayan Deve filmi, ilk karesiyle birlikte aldı, Orta Asya bozkırına götürdü onu. Geldiği Anadolu bozkırını çağrıştıran, dolayısıyla genzine ve yüreğine ağırca oturan bir havası vardı filmin. Bunu düşünecek hâlde değildi. Resimden resime sürüklendi gitti. Çok az konuşma vardı, Moğolca. Sanki, sesler, tınlar onun hiç yabancıları değildi. Açık konuşmalar anlayıverecekti. Ama anlam yükleyemiyordu seslere doğallıkla. Yalnızca resim ve sezgi diliyle bir şeyler anlıyordu. Söz geçtikçe, alt yazıyla Almanca'ya çevriliyordu, ama oraya bakmıyordu bile. Baksa, anlamayacaktı. O gün Almanca'yı biraz sökmüş olsaydı bile, o okuyup anlamadan yazı silinip gidecekti. O zaman filmi de üstelik asıl dilinde, resim dilinde düzgün izleyemeyecekti.

Meryem, hiç böyle şeylere kafayı takmadan, resimden resime filme takıldı, yüzüp gitti ağlayan devenin hüznünlü, ama sonu iyi gelen öyküsünde. O güzel sonda, devenin gözlerinden yuvarlanan yaşlar, onun da gözlerinden yaş getirdi. Ayır-

dına varınca, önce bir elinin, sonra diğzerinin tersiyle gözlerini sıvazladı. Ama tam kurutamadı.

Filmin sonunda salon aydınlanınca, doktorlardan kaçır-mak istedi gözlerini. Beceremedi. Doktor Hanım'ın gözlerinin de kızardığını görmek, onu rahatlattı.

“Ağlayan deve gibiyim...”

Bu cümle, bütün filmi birkaç saniye içinde zihninden akı-tıverdi. “Ne tuhaf insan. İki saatlik filmi, iki saniyeye sığdırıve-riyor” diye geçti içinden. Sonra ağlayan devenin niçin ağladığı sorusu takıldı aklına. O, yavrusuna kavuşmanın hüznü se-vincinden ağlıyordu.

Durup dururken bir damla yaş geldi. Sonra iki damla, ardınca damla damla iki gözünden de. Yüzü gözü ıslandı. “Ağlayan deve değil, ağlayan Meryem” diye geçirdi içinden. Mazlum'a uyup Almanya'ya geldiği ilk günden beri ağlayan devenin yavrusu gibi yaşadığını düşündü.

“Şimdi de anaç deve gibi ağlıyorum. Ama ben kavuşmak istemediğim için ağlıyorum. Kavuşmak tehdidi kapıya dayan-dı. Onun için ağlıyorum...”